

Százötven évvel ezelőtt, 1802 november 26-án rakta le Széchenyi Ferenc, hazánk egyik legnagyobb kultúrális intézményének, az Országos Széchenyi Könyvtárnak az alapjait. Ezen a napon ajánlotta fel családi könyvtárát — mintegy 18.000 kötet könyvet — a nemzeti könyvtár céljaira. Nagy dolog volt ez, s ha valaki nem értette meg önragától a „nemzeti” könyvtár alapításának teljes nagyságát, az megérthette a császár, az uralkodóosztály merev elzárkózásából, majd később gáncsoskodásából, amellyel Széchenyi Ferenc ajánlatát fogadták. Megakadályozni a könyvtár létrehozását nem lehetett, pedig legszívesebben ezt tették volna. De az engedélyező császári okirat „nemzeti” könyvtár helyett csak „országos” könyvtár létesítésébe egyezett bele. A „nemzeti” szónak még a kimondása is rémületet váltott ki Ausztria akkori uraiból, mert ebben a szóban forradalmat láttak, annak a forradalomnak a csiréit, amely elsöpri őket a történelem színpadáról. Így született meg az Országos Széchenyi Könyvtár.

Minden acsarkodás ellenére megszületett s elindult a fejlődés útján, bár a Horthy-fasizmus és az ezt megelőző népelnyomó rendszerek, amelyeknek nem volt érdekük a nép kultúrához juttatása, az Országos Széchenyi Könyvtárat is elzárták a dolgozóktól. Maga a könyvtár sem

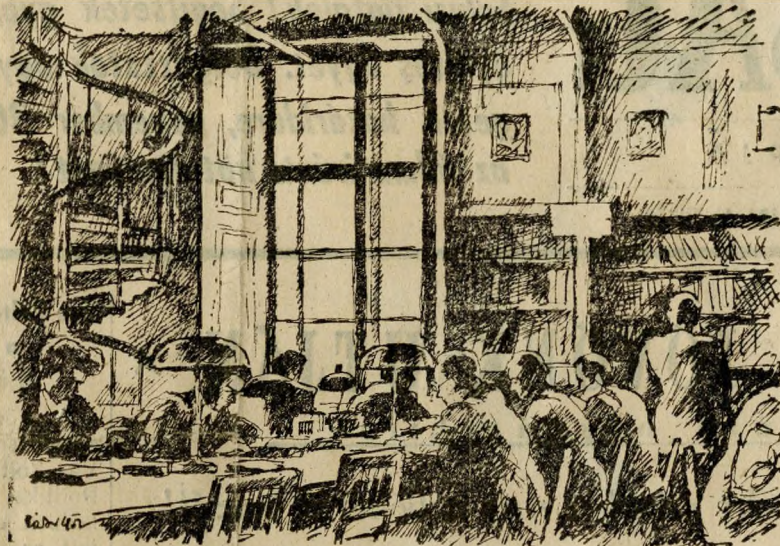
Budapestre vonatkozó ujs			
Szerző:		024.1	
Cím: Százötven éves az Országos Széchenyi Könyvtár		Hely: O. Sz. K.	
Forrás: Károly F. P. 26.		Idő: 1952	
(Hely)		(Oldal)	
(Idő)		(Köt. v. füz.)	
Személy:			
Helyszám:			

138 rendelkezett olyan módszerekkel, olyan felkészültséggel, hogy teljes mértékben betölthette volna a „nemzeti” könyvtár szerepét.

Mint minden tömegérdeket szolgáló intézménynek, az Országos Széchenyi Könyvtárnak is a felszabadulás adta meg a fejlődés soha nem látott lehetőségeit. Az a 18.000 kötet könyv, amellyel Széchenyi megalapította a könyvtárát, ma már 1 millió 300.000 kötetre, kéziratokká, zeneművekké, térképekké, aprónyomatványokká együtt négymillió kötetre szaporodott. S ez a négymillió kötet megkezdte igazi munkáját: a nép szolgálatát.

Aki ült már a könyvtár olvasótermében, aki keresgélt már az előszobában lévő kartotékdobozok között, az előtt tisztán áll e valóságos kincsház jelentősége. A kutató tudóstól dolgozótírára készülő középiskolás diákig mindenki segítséget talál itt, az évszázadok folyamán napvilágot látott külföldi és magyar szépirodalom, szakirodalom, folyóiratok és újságok

A Széchenyi-könyvtár olvasótermének részlete.

(Zádor István rajza)

gazdag tárházában.

Hogy népi demokráciánkban milyen hatalmas fejlődésen ment át a könyvtár, annak bizonyítására álljon itt két adat: 1951-ben a könyvtár 117.603 olvasója 253.127 művet vett ki, amely az 1950. évi könyvforgalom öt-hatszorosára, a háborúelőtti könyv-

forgalomnak pedig tíz-tizenkétszeresére. A forgalom ilyen óriás arányú megnövekedése égető kérdésre irányította a vezetőség figyelmét: a régi könyvtár helyiségei már nem elegendők, szűknek bizonyulnak mind a könyvek, mind az olvasók befogadására. A párt és a kormány e kérdésben is

ben könyvtörténeti kiállítást rendeznek. A kiállítás gazdag anyaga felöleli a könyvtárügy egész történeti fejlődését.

A felszabadító Szovjet Hadsereg a dolgozók legszegényebb rétegei előtt nyitotta meg az Országos Széchenyi Könyvtár kapuit. De megnyitotta a könyvtár előtt is azt az utat, amelyen haladva csaknem másfél százados fennállás után, végre teljes mértékben betöltheti szerepét, amelyet alapítója szánt neki: valóban a nemzet, a nép könyvtára legyen.

segítségére siet a könyvtárnak és máris terbe vették az új, korszerű könyvtárpépület létesítését.

A könyvtár azonban nem áll meg az eddig elért eredményeknél.

A Szovjetunió gazdag könyvtári tapasztalatainak felhasználásával terjesztően fejleszti könyvtárlátását s a könyvtár-propaganda legjobb eszközeit használja fel annak érdekében, hogy a magyar nép munkájának minél hathatósabb segítőjévé váljék. A minisztériánacs májusi határozata új feladatkörrel bővítette a könyvtár tevékenységét: ma az ország valamennyi könyvtárának módszertani, bibliográfiai irányítója. Könyvtáraink fejlődésében felbecsülhetetlen érték az újonnan szervezett módszertani osztály. Könyvtártudományi mintatermében állandó kiállításokon mutatja meg a könyvtárvezeetőknek, hogyan kell áttekinthető, érdekes könyvkiállítást rendezni, emellett rendszeresen gyakorlati segítséget nyújt a könyvtárak munkájához.

Most, a százötven éves jubileum alkalmából a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermé-